

Biologit siunnersuinerisa eqikkarneqarnera

26.06.2007

20.00 - 11

Kalaallit Nunaanni aalisakkat pingaarnerit pillugit biologit 2008-imut innersuussutaat.

Aalisakkat pingaarnerit pillugit 2007-imi biologinit innersuussutigineqartut matumuuna saqqummiunneqassapput. Siunnersuutit ICES-p aamma NAFO-p ataatsimiittarnerini kingullerni aaqqissugaapput, ataatsimiittarnernilu taakkunani Pinngortitaleriffik paasissutissarpaassuarnik aalisarnermut biologillu misissuineranneersunik imaqartunik saqqummiussaqqarpoq.

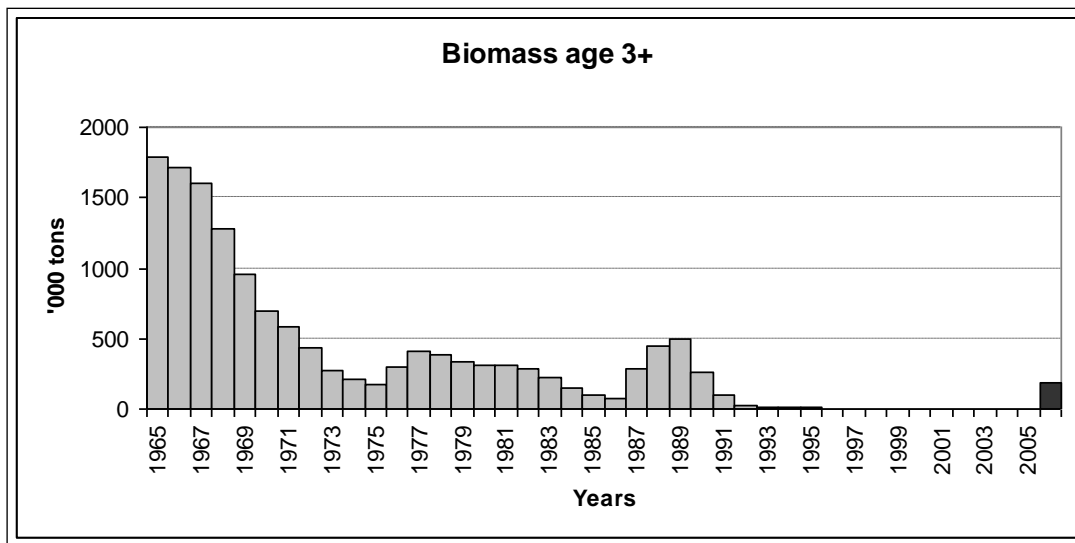
Tunumi kitaanilu saarullit:

Nunatta saarullii pingasuijupput sumi suffisarnertik malillugu taaguuteqartitaasut: 1) Kalaallit Nunaata avataata saarullii, tunup kitaatalu kujataanni nunaviup avammut atanerani suffisartut, 2) islandip saarullii, Islandip kujataata kitaani suffisartut taavalu suai qullugiaasaallu sarfammik Kalaallit Nunaata imartaanut pisartut kiisalu 3) kangerluit saarullii Kitaata kangerluini qassiini suffisartut.

Saarullit qanoq issusii:

Saarullit amerliartornerat takussutissaqaraluartoq taamaattoq qanga amerlassuserisimasaminnit suli ikinneroqaat (titartagaq 1). Amerleriaataasa ilaat 2003-imi islandimi suffiaapput. Tunup avataani imartami annertunngitsumi saarullit akulikeqalutik amerlaqalutillu suffisut paasineqarsi-mappput, tamatumuunakkullu Kalaallit Nunaanni suffisartut amerliartornerat malunnarpoq.

Kangerluit saarullii qanoq amerlatigisut pisarineqartarnerallu ilisimaneqanngilaq.

Titartagaq 1. Kalaallit Nunaata imartaani saarullit ukiut marlut sinnerlugit utoqqaassusillit amerlassusii 1965-imiit 2006-imut

2008-imi saarullinniarneq pillugu siunnersuut.

2008-imi saarullinniarneq pillugu ICES-imiit aammaarlugu siunnersuutigineqarpoq saarullit suffisartut amerliartoqqilernissaminut periarfissaarneroqqullugit toqqaanartumik piniarneqas-sanngitsut.

ICES-ip erseqqissarpaa saarullit amerlilluartinnagit ukiullu tamaasa pinngortartut naammattumik amerlassuseqalernerat paasineqartinnagu aalisartoqannginnissaa qularnaarniarlugu. Aqutsinermut pilersaarummik ukiunut qassiinut atuuttumik suliaqartoqartariaqartoq.

Aqutsisut isumaliutersuutaat

Kalaallit Nunaata avataata saarullii ukiut kingulliit 15-it aalisarneqarsimangillat. Ukiut kingulliit ingerlaneranni misissuisarnerni misileraasarnernilu Tunumi avannarpasissutsip 63°-ip avataani annikitsumi saarullit amerlaqalutik suffisarnerat paasineqarsimavoq. Suffiffigisartagaat qanga suffisarfiusunut sanilliullutik killilimmik annertussuseqarput. Taamaammat ICES-ip kaammattuutigaa Tunumi avannarpasissutsip 63°-ip avannaani sapinngisaq tamaat suffisartuusut illersorneqassasut.

1990-ikkut naajartorneranniilli saarulleeqqat inersimangitsut takkuttartut amerliartortut paasineqartarpoq, kisiannili nutaat takkuttartut 1990-ikkut sioqqullugit saarulliit ukioq ataaseq pinngortukkuutaat amerlaqisut suli inortarpaat.

2003-imi takkuttut 1984-imi takkuttut pingajorarterutaattut amerlassuseqassangatinneqarput. 2006-imi misissuisarnernit misileraasarnernillu paasineqarpoq saarulliit ukioqatigiiaat qassiusut aammalu 2003-imi pinngortut maanna aalisarneqalersimasut. 2003-imi pinngortut 1984-imi pinngortuniit kangisinnerupput. Saarulliit inerinneqangitsut tamakku suffeqataasaalernissaat qularnaarniarlugu ICES-ip kaammattuutigaa ukioq taanna pinngortut piniarneqassanngitsut.

2003-imi pinngortut saarulliit Islandimeersut ilisarnaataannik ilisarnaateqarput (saarulliusat kullerit ukioqatititik peqatigisaramikkit). Nalunaaqutsersuisarnikkut ilisimaneqarpoq Islandip saarullii inerikkaangamik Islandimut utertartut.

Tunami, Islandimi Savalimmiunilu qalerallit:

Tunup, Islandip aammalu Savalimmiut qaleralii pillugit ICES-imut 2008-imut siunnersuutigaa pisat tamarniusut 15.000 tons sinnertariaqanngikkaat. TAC siunnersuutigineqartoq siornarniit allannguuteqanngilaq. ICES-ip aammaarluni erseqqissarpaa aqunneqarnerat pillugu ataatsimoor-tumik pilersaarusiortoqarsimanngippat taava akisussaassuseqartumik aalisarnej piujuaannartitsi-niarlunilu atuineq pillugu nunat tamalaat isumaqatigiissutaat naapertorlugit qalerallit taakku aqunneqassasut.

2006-imi pisat katillutik 21.000 tonsinik amerlassuseqarput (Kalaallit Nunaata imartaani: 8.500 tons, Island: 12.000 tons, Savalimmiut: 800 tons). Qalerallit amerlassusii naliliivigineqartarput aalisarnermit misissuinernillu paasissutissat tunngavigalugit, tassalu ukiut kingulliit ikinnerutsia-raluarlutik aalaakaasimapput, Tunumili 2004-imiilli pisarineqartartut amerleriarsimapput.

Kitaata/Canadap avataata qaleralii

Kitaata avataata qaleralii Kalaallit Nunaata Canadallu ataatsimooruppaat. Aalisarnej aalisarfiu-sartutoqqami Davis Strædimi pisarpoq aammalu Baffinip Kangerliumarnagani aalisarfimmi nu-taami (2001-imi aallartittumik). Kalaallit Nunaat Canadalu aqutsinermut isumaqatigiissuteqann-gikkaluarlutik taamaattoq nunat taakku marluk siunnersuutigineqartut avillugit TAC-imik aala-jangersaasarput,.

Davis Strædetimi NAFO-p 2008-imi TAC-itut siunnersuutigisaa allangorani 11.000 tonsiuvoq. 2006-imi pisat tamarmiusut 11.300 tonsiupput (taakkunanga 5.767-it Kalaallit Nunaata imartaani pisaallutik). Davis Strædip qaleralii aalisarnermiit paasissutissarsiat aammalu Kalaallit Nunaata imartaanut atasumi ilisimatuussutsikkut misissuisarnerit (canadamiunit kalaallinillu) naapertorlugit naliliiffigineqarpoq. Qalerallit aalaakaasumik amerlassuseqartutut aammalu 1980-ikkut naajartorneranni amerlalluarallaramik amerlassuseqarnermissut isumaqarfigineqarput. Aalisarneq pisassiissutit, qangali ilisimatuut siunnersuutaasut amerlassusilerneqartartut, atorlugit aqunneqarpoq.

Baffinip Kangerliumarnganiittut pillugit NAFO-p siunnersuutigaat TAC 13.000 tonsiulluni 2008-imi allangortinneqassangitsortaaq. 2006-imi pisat katillutik 12.855 tonsiupput (taakkunanga 6.220 tonsit nunatta imartaani pisaapput). Baffinip Kangerliumarngani canadamiut kalaallillu uumasunik misissuisarneri aalisarnerup ineriartorsimaneranut sunniuteqarsimaqaat. Misissuisarnerit 1999-imi Baffinip Kangerliumarngata kujasissortaani aallartipput 2001-imilu 4000 tonsinik siunnersuuteqarnermik kinguneqarlutik. Imartap avannarpasinnerusortaani misissuinerit ingerlateqqinneqarmata 2003-imi siunnersuutit 8.000 tonsinut allangortinneqarput kiisalu 2006-imi 13.000 tonsinut.

Qalerallit sinerissamut qanittumiittut

Namminersornerullutik Oqartussanit qinnuigineqarluni NAFO ukiunut marlunnut atuuttussamik sinerissami qaleralinniarneq pillugu siunnersuuteqartarpoq. 2007 aamma 08-mut siunnersuut siornarniit allanguuteqanngilaq. Tassalu NAFO-p Uummannami pisat 5.000 tons sinnerneqartariaqanngitsut siunnersuutigaa. Paasissutissat nutaat naapertorlugit Uummannap Qeqertarsuullu tunuata qaleralii allanguuteqarsimanngimmata siunnersuineq allangortinneqanngilaq. Aalisarnermit paasissutissat amigaatigineqarnerat kiisalu biologit misissuisimanginnerat pissutigalugit Upernavimmi pisassat pillugit siunnersuuteqartoqarsinnaanngilaq.

2006-imi sinerissami qaleralittat katillutik 23.000 tonsiupput (Qeqertarsuup Tunua: 12.100 tons, Uummannaq; 6.000 tons, Upernavik; 5.100 tons). 2004-imi pisat aammalu 2005-imi pisat amerlaqatigiipput. Qaleraleqarfiit aalisarsinnaanermut akuersissummik tunniussisarluni, ukiumulli aalajangersimasumik pisassiinertaqanngitsumik, aqunneqarput. Sinerissami qaleraleqarfiit pinga-

suusut taakku immikkut pisassiissuteqarfigisarlugit aqunneqarnissaat NAFO-mit naleqquttutut suli isumaqarfigineqarpoq.

Tunumi, Islandimi aammalu Jan Mayenimi ammassaat:

Tunumi, Island kiisalu Jan Mayenimi ammassaat ataatsimoorussat amerlassusii allanngoraqaat. 1993-2003-imi pisat agguaqatigiissillugit ukiumut 1 mill. tons missaanniittarput. Pisat ikilipput kingornalu ikittuinnaasarlutik 2005-imi 238.000 tonsiupput 2006-imilu 377.000 tonsiullutik. Ammassaat qanoq issusiat ilisimaneqarluangilaq, nipilli atorlugit misissuinikkut 2005-imi pinn-gortut (2007/08 aalisarnermi piniagaalersussat) amerlanngitsuinnaapput.

ICES-ip kaammattuutigaa aasaanerani ammassanniartoqartassanngitsoq aaammalu piffissap aali-sarfiusup affaani siullermi pisassiissutit 206.000 tonsiutinneqassasut, TAC-ip 308.000 tonsiussup 2/3-ii. Pisassiissutigineqartussatut siunnersuutigineqartuni aalisarnerup november 2007-imi aat-saat aallartinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Kitaani Tunumilu aalisakkat allat:

Kitaani aalisakkat allat (oquuttat, qeeqqat, tarraleqisaat, imminnguit, kapisillit kiisalu avataani immap naqqata suluppaagai) pillugit siunnersuineq suli tassaavoq taakku 2007-08-imi aalisarne-qassanngitsut. Aalisakkat taakku suli amerleriarsimangillat. Malugeqquneqarporli oquutaaqqat qeeraaqqallu ukiut kingulliit amerlatsissimaqimmata. Taama amerliartornerat siunissami ikkan-nersuarni tamakkoqaqqilersinnaanerani neriulersitsipput.

Suluppaagaq natermioq (*S. mentalla*) aammalu suluppaagarsuaq (*S. marinus*) pillugit ICES-ip siunnersuutaa tassaavoq taakku amerliartulersimanagerat malunnarsitinnagu piniarneqartassanngit-sut. 2003-imi tyskit misissuineranni suluppaakkat natermiut ukiut arlariit qaangiuppata aalisarne-qarsinnaangorlutik angissuseqalersussat amerliartulersimanagerat malunnarpoq. Taamaattorli na-lunarpoq suluppaakkat itisoorsuarmit nunaviup avammut ataneraniiginnassanersut imaluunniit Irmingerhavimi suluppaakkanut ikerinnarmiittunut ilanngukkumaarnersut.

Suluppaakkat ikerinnarsiortut Irmingerhavimi aalisarneqarnerat 2007-imi ukiakkut aalajan-giiffigineqarumaarpoq.

Barentshavimi saarullit, saarulliusat sejit aamma kuller:

Norgemi (Barentshavet) kalaallit saarullinnik, sejinik kullerinillu aalisarnerat Kalaallit Nunaata, Norgep aammalu Ruslandip pisassat pillugit isumaqatigiissutaannik tunngaveqarpoq.

2008-imi pisassat pillugit ICES makkuninnga siunnersuuteqarpoq:

- saarullit 409.000 tons. 2007-imut siunnersuut 309.000 tonsiuvoq. 2006-imi pisat katillutik 497.000 tonsiupput, taakkunanga kalaallinit pisat 8.164 tons.
- kullerit 130.000 tonsinit amerlanerussanngitsut (siorna siunnersuutigineqartutulli). 2006-imi pisat tamarmik katillutik 140.746 tonsiupput, taakkunanga kalaallit pisaat 1.830 tons.
- sejit 247.000 tonsinit amerlanerussanngitsut (siorna siunnersuutigineqartutulli). 2006-imi pisat katillutik 212.480 tons, taakkunanga kalaallit 782 tons.

Paasissutissanik sukumiinerusunik pissarserusuttoqarpat ICES soorunami ikiuussinnaavoq. Pisor-tatigoortumik siunnersuutit ICES-p (www.ices.dk) aammalu NAFO-p (www.nafo.int) nittarta-gaanni nassaarineqarsinnaapput.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Klaus Nygaard